

Desenvolupament Psicomotriu del Nen i Fisiopatologia Pediàtrica 2014/2015

Codi: 102977

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500892 Fisioteràpia	OT	3	2

Professor de contacte

Nom: Federica Guarino

Correu electrònic: Federica.Guarino@uab.cat

Utilització de llengües

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent

Enrique del Campo García Ramos

Prerequisits

No hi han prerequisits de matrícula.

És convenient que l'estudiant hagi assolit els coneixements i competències bàsiques de les assignatures: "Avaluació clínica en Fisioteràpia de l'Aparell Locomotor", "Avaluació instrumental en Fisioteràpia de l'Aparell Locomotor", "Fisioteràpia en Neurologia I" i "Psicologia Humana".

Objectius

L'assignatura té com a objectiu oferir al fisioterapeuta en formació una visió general sobre les peculiaritats del nen respecte a l'adult, els coneixements teòrics bàsics sobre el desenvolupament psicomotor infantil normal i patològic, les eines per avaluar-ho en el context clínic. A través d'un recorregut per la patologia pediàtrica que més freqüentment pot requerir l'actuació i el seguiment per part del fisioterapeuta, es farà especial recalcament en el paper exercit per aquest dins de l'equip multidisciplinari d'atenció al nen i a la seva família.

Competències

- Aplicar els mecanismes de garantia de qualitat en la pràctica de la fisioteràpia, segons els criteris reconeguts i validats.
- Demostrar que té prou coneixement dels mètodes, procediments i actuacions fisioterapèutics, encaminats a la terapèutica clínica.
- Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom
- Dissenyar el pla d'intervenció de fisioteràpia d'acord amb els criteris d'adequació, validesa i eficiència.
- Integrar, a través de l'experiència clínica, els valors ètics i professionals, els coneixements, les habilitats i les actituds pròpies de la fisioteràpia per resoldre casos clínics concrets en l'àmbit hospitalari, extrahospitalari, i de l'atenció primària i comunitària.
- Mantenir actualitzats els coneixements, habilitats, destreses i aptituds de les competències professionals.
- Participar en l'elaboració de protocols assistencials de fisioteràpia basats en l'evidència científica i fomentar activitats professionals que dinamitzin la recerca en fisioteràpia.

- Tenir habilitat en les relacions interpersonals.
- Tenir una actitud d'aprenentatge estratègic i flexible.
- Treballar en equip.
- Valorar l'estat funcional del pacient considerant els aspectes físics, psicològics i socials.

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar els coneixements i competències adquirits per resoldre casos clínics, susceptibles de tractament fisioterapèutic en l'àmbit de les afeccions ginecològiques obstètriques i pediàtriques.
2. Aplicar els mètodes, procediments i actuacions fisioterapèutiques de les afeccions pròpies de la ginecologia, l'obstetrícia i la pediatria.
3. Aplicar els procediments adequats de valoració de la fisioteràpia en pediatria, amb l'objectiu de determinar el grau d'afectació i la seva possible repercussió funcional.
4. Aplicar els procediments adequats de valoració de la fisioteràpia, amb l'objectiu de determinar el grau d'afectació de l'aparell urogenital i la seva possible repercussió funcional.
5. Descriure els mitjans i tècniques de la fisioteràpia en la teràpia de les afeccions ginecològiques obstètriques i pediàtriques i demostrar que està al dia en la seva adequació i eficàcia.
6. Descriure i analitzar els mecanismes de garantia de qualitat en els processos d'atenció fisioterapèutica en ginecologia, obstetrícia i pediatria.
7. Descriure i analitzar els protocols assistencials de fisioteràpia basats en l'evidència en les afeccions ginecològiques, obstètriques i pediàtriques.
8. Descriure les bases de la valoració de l'aparell urogenital.
9. Descriure les bases de la valoració en pediatria.
10. Descriure les lesions i malalties en obstetrícia, ginecologia i pediatria, identificant les manifestacions que apareixen al llarg del procés, així com la seva etiologia i els tractaments mèdics, quirúrgics i de rehabilitació associats.
11. Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom
12. Dissenyar exercicis i activitats terapèutiques per a les malalties i lesions obstètriques, ginecològiques i pediàtriques.
13. Tenir habilitat en les relacions interpersonals.
14. Tenir una actitud d'aprenentatge estratègic i flexible.
15. Treballar en equip.

Continguts

L'assignatura consta de 22 temes:

Tema 1. Introducció a la matèria.

1. Concepte de desenvolupament psicomotor.
2. Peculiaritats del nen respecte a l'adult.
3. Concepte de plasticitat neuronal.

Tema 2. Exploració del nounat sa.

1. Morfologia cranial i facial.
2. Actitud i activitat.
3. Reflexos neonatals.
4. To axial: maniobres de suspensió ventral i dorsal, maniobra de "pull-to-sit".
5. Exploració de la regió cervical i de les extremitats superiors, valoració del to i dels reflexos.
6. Exploració de la regió lumbar i de les extremitats inferiors, maniobres de Barlow i Ortolani, valoració del to i dels reflexos.
7. Signes d'alerta que poden indicar presència d'una patologia.

Tema 3. Exploració del lactant i del nen.

1. Conceptes generals (ambient i material).
2. Aspectes a tenir en compte per realitzar una exploració adequada (importància de la presència dels pares, estratègies per guanyar la col·laboració i evitar el rebuig del nen)
3. Exploració neurològica i de l'aparell locomotor: parells cranials, to, força, reflexos, coordinació, equilibri, marxa.
4. Signes d'alerta que poden indicar presència d'una patologia.

Tema 4. Desenvolupament psicomotor normal en les seves diferents etapes i signes d'alerta.

1. Àrees del desenvolupament psicomotor.
2. Etapes del desenvolupament en les diferents àrees.
3. Detecció dels signes d'alerta.
4. Valoració del desenvolupament en nen de diferents edats, aspectes a tenir en compte, taula de Llevant.

Tema 5. El nounat de risc neurològic.

1. Concepte de risc neurològic: exemples clínics més freqüents.
2. Factors de risc biològic i ambiental.
3. Factors de risc que actuen en el període prenatal, perinatal o post natal.

Tema 6. Atenció precoç.

1. Concepte d'atenció precoç.
2. Funcionament dels centres d'atenció precoç i paper del fisioterapeuta dins de l'equip multidisciplinari.

Tema 7. Patologia neonatal.

1. Prematuritat:
 - I. Epidemiologia
 - II. Causes
 - III. Complicacions
 - IV. Mortalitat i morbiditat en funció de l'edat gestacional i del pes del naixement.
 - V. Seguiment neurològic i valoració del desenvolupament del nen amb antecedent de prematuritat; concepte d'edat corregida.
2. Encefalopatia deguda a la hipòxia-isquèmia.
 - I. Concepte d'asfíxia perinatal.
 - II. Concepte d'encefalopatia deguda a la hipòxia-isquèmia.
 - III. Factors pronòstics.
 - IV. Concepte i indicacions de la hipotèrmia terapèutica.
 - V. Signes d'alerta en el seguiment del nen amb antecedents d'encefalopatia deguda a la hipoxia-isquèmia.
3. Accidents cerebrals vasculars en el període neonatal.
4. Traumatismes obstètrics.
5. Altres situacions.

Tema 8. Paràlisi cerebral infantil.

1. Definició, concepte i visió global.
2. Classificacions de la paràlisi cerebral infantil:
 - I. Segons el tipus de trastorn motor
 - II. Segons la distribució
 - III. Segons el grau d'afectació funcional (Gross Motor Function Classification System).
3. Complicacions de la paràlisi cerebral.
4. Tractament de la paràlisi cerebral i de les seves complicacions:
 - I. Concepte d'abordatge multidisciplinari i atenció global.
 - II. Ajudes tècniques i ortopèdiques.
 - III. Tractament farmacològic (toxina botulínica i altres fàrmacs).
 - IV. Mètodes de tractament de fisioteràpia i controvèrsies.

Tema 9. Desenvolupament i fisiologia respiratòria pediàtrica.

1. Diferències entre el nen i l'adult.
2. Patologia respiratòria en prematurs i neonatologia.
3. Trastorns respiratoris en la paràlisi cerebral infantil i altres malalties d'origen neurològic.

Tema 10. Patologia respiratòria en pediatria.

1. Bronquiolitis.
2. Pneumònia.
3. Broncospasme.
4. Bronquièctasis.
5. Fibrosi quística.
6. Alteracions de la via aèria superior.
7. Malalties pediàtriques que amb més freqüència cursen amb alteracions respiratòries.

Tema 11. Valoració de la disfàgia oro faríngia i del reflux gastro esofàgic.

Tema 12. Genètica: coneixement que poden ser d'utilitat pel fisioterapeuta.

1. Conceptes bàsics en genètica.
2. Patologia i síndromes més freqüents.
3. Peculiaritats i valoració del desenvolupament psicomotor en nens amb síndromes genètics (síndrome de Down, síndrome de Prader-Willi, altres).

Tema 13. Deformitats cranials i alteracions del creixement cranial.

1. Deformitats cranials:
 - I. Plagiocefàlia posicional: concepte, valoració, tractament postural, criteris de derivació a neurocirurgia.
 - II. Cranioestenosi: concepte i tipus, actitud a seguir.
2. Hidrocefàlia: concepte i causes.
3. Alteracions del perímetre cranial o del seu creixement:
 - I. Valoració del perímetre cranial i del seu creixement.
 - II. Macrocefàlia: definició, causes, signes d'alerta.
 - III. Microcefàlia: definició, causes, signes d'alerta.

Tema 14. El nounat hipotònic: enfocament.

1. Concepte d'hipotonia neonatal.
2. Causes centrals, perifèriques i mixtes.
3. Exemples clínics.

Tema 15. Patologia neuromuscular: panoràmica clínica.

1. Distròfia Muscular de Duchenne.
2. Atròfia Muscular Espinal.
3. Altres situacions.
4. Problemes respiratoris en les malalties neuromusculars.

Tema 16. Tècniques de fisioteràpia respiratòria i dispositius adaptats a la pediatria.

Tema 17. Paroxismes epilèptics i no epilèptics: signes clínics que el fisioterapeuta ha de saber detectar i manejar en la fase aguda.

Tema 18. Conceptes bàsics d'exploracions complementàries en neurologia pediàtrica.

1. Tècniques de neuroimatge i seves indicacions principals.
2. Altres exploracions complementàries i seves indicacions.

Tema 19. Malalties òssies constitucionals.

1. Acondroplàsia.
2. Osteogènesi imperfecta.

3. Osteopetrosi.
4. Tractament de fisioteràpia.

Tema 20. Patologies de maluc més freqüents en la infància.

1. Displàsia del desenvolupament de maluc.
2. Obliqüitat pèlvica congènita.
3. Malaltia de Legg-Calvé-Perthes.
4. Epifisiolisi de maluc.
5. Tractament de fisioteràpia.

Tema 21. Espina bífida (mielodislàsia): tractament de fisioteràpia, ortopèdia i ajudes tècniques.

Tema 22. Concepte d'atenció integral: el pacient, la família, l'entorn.

1. Des del model centrat en la malaltia al model centrat en el pacient: un canvi de perspectiva.
2. Habilitats en joc més enllà dels coneixements tècnics o científics: importància de la comunicació i de les emocions.
3. Bidireccionalitat de la relació professional: el pacient i la seva família com depositaris d'una part important del saber.
4. Concepte de presa de decisions compartida ("Shared decision-making") a la pràctica clínica.

Metodologia

La docència es basa en classes teòriques i seminaris.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Aplicació dels coneixements teòrics a casos clínics	10	0,4	1, 2, 3, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12
Classes magistrals	35	1,4	2, 3, 9, 10
Seminaris	8	0,32	1, 2, 3, 5, 6, 7, 9, 10, 12, 13, 15
Tipus: Supervisades			
Treball en grup de l'assignatura, supervisada pel professor.	14	0,56	1, 2, 3, 5, 6, 7, 9, 10, 12, 13, 14, 15
Tipus: Autònomes			
Buscar i discriminar la informació i dades científiques sobre un tema determinat	40	1,6	2, 10, 11
Estudi i realització d'esquemes, mapes conceptuals i resums	20	0,8	1, 2, 3, 9, 10, 11, 14
Lectura comprensiva de textos	13	0,52	2, 10
Recensions individuals o en grup a partir d'una guia per a la seva realització	8	0,32	1, 2, 3, 5, 7, 9, 10, 11, 12, 14

Avaluació

Tipologia	Durada	Descripció de la prova d'avaluació	Criteris d'avaluació	Nota mínima per aprovar	% de la nota final	Calendari
Prova escrita	1 h	Test multi resposta	Cada pregunta contestada correctament es valorarà amb 1 punt. Les preguntes contestades erròniament restaran 0,25 punts. Les preguntes no contestades no restaran punts	5	35%	Juny
Avaluació continuada	Continuo	Exercicis d'avaluació continuada associats als seminaris amb elaboració de treballs de grup i discussió de casos clínics	Realització de treballs Discussió casos clínics	5	30%	Febrer a juny
		Assistència al 80% de les classes teòriques i participació als seminaris	Assistència als seminaris Participació als seminaris		10%	
Avaluacions intermedies	0,3 h	Exàmens parcials breus amb test multi resposta en el context de les hores teòriques	Cada pregunta contestada correctament es valorarà amb 1 punt. Les preguntes contestades erròniament restaran 0,25 punts. Les preguntes no contestades no restaran punts.	5	25%	Febrer a juny

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Assistència al 80% de les classes teòriques i participació als seminaris	10%	0	0	1, 2, 3, 5, 9, 10, 13
Avaluacions intermèdies	25%	1	0,04	1, 2, 3, 9, 10, 14
Exercicis d'avaluació continuada associats als seminaris, amb elaboració de treballs de grup i discussió de casos clínics	30%	0	0	1, 2, 3, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15
Prova escrita	35%	1	0,04	1, 2, 3, 4, 5, 8, 9, 10, 11, 14

Bibliografia

- MÚSCULOS: pruebas funcionales, postura y dolor. Autores: Kendall F, McCreary E, Geise P et al. Marbán, 2007.
- NEUROLOGÍA PEDIÁTRICA. Autores: Fejerman, Fernández-Álvarez. Panamericana Ed. Médica, 2007.
- FISIOTERAPIA EN PEDIATRÍA. Autores: L. Macias Merlo, J. Faoaga Mata. McGraw-Hill, 2002.
- GUÍA ESENCIAL DE REHABILITACIÓN INFANTIL. Autores: J. Espinosa, O. Arroyo, P. Martín, D. Ruiz y J.A. Moreno. Editorial Medica Panamericana. 2010
- NEUROLOGÍA PARA PEDIATRAS. Autor: J. Campistol. Editorial Médica Panamericana, 2011.
- EL DESARROLLO INFANTIL EN SUS PRIMERAS ETAPAS: NORMAL Y PATOLÓGICO. Autor: Illingworth RS. Editorial Médica y técnica SA.*
- LOS PRIMEROS 365 DÍAS DE LA VIDA DEL NIÑO. Autor: Hellbrügge T. Marfil.*
- FISIOTERAPIA RESPIRATORIA EN EL NIÑO. Autor: Postiaux. Mc Graw-Hill, 2000.
- Póo P. Transición a los cuidados del adulto del niño enfermo crónico. El niño con trastornos neurológicos. Pediatría Integral, Vol: 12, 2009. Pag: 1 - 4.
- [Recull de procediments d'atenció directa per als centres de desenvolupament infantil i atenció precoç \(CDIAP\)](#). Generalitat de Catalunya, Departament d'Acció Social i Ciutadania, Juliol 2010. (www.gencat.cat)